

ZPRÁVA O ČINNOSTI NÁRODNÍHO POZEMKOVÉHO SPOLKU za období od Výročního setkání pozemkových spolků 2007 v Bečově nad Teplou

1. Rada Národního pozemkového spolku

Rada NPS pracovala v uplynulém období ve složení Roman Barták (ÚVR ČSOP), Pavel Bureš (Národní památkový ústav), Václav Izák (Pozemkový spolek Hády), Miroslav Janík (Pozemkový spolek Kosenka pro přírodu a památky Valašskoklobucka), Martin Kloudys (Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka), Michal Krátký (Pozemkový spolek Sagittaria), Josef Pašek (Pozemkový spolek Radnice), Ladislav Ptáček (ÚVR ČSOP), Tomáš Růžička (Nadace Partnerství), Petr Stloukal (Ministerstvo životního prostředí ČR), Jiří Stonawski (Lesy České republiky, s.p.), Vlastislav Vlačih – předseda Rady NPS (Pozemkový spolek Milý). Rada se sešla od minulého Výročního shromáždění pětkrát (šesté jednání se uskutečnilo těsně před Výročním shromážděním PS). Podrobné zápisy z jejích jednání byly zasílány všem akreditovaným pozemkovým spolkům.

2. Akreditace pozemkových spolků

V uplynulém období byly nově akreditovány 3 pozemkové spolky – PS Podhorácko (ZO ČSOP 62/88 Kněžice), PS Suchopýr (Suchopýr, o.p. s.) a PS Vladař (ZO ČSOP 24/02 Alter meles). Jedna žádost o akreditaci dosud nebyla uzavřena, neboť žadatel dosud nemá žádný právní vztah k zájmovým pozemkům (žádost o akreditaci byla podána zároveň se žádostí o výkup v rámci kampaně Místo pro přírodu, který dosud nebyl realizován).

Jednomu pozemkovému spolku nebyla akreditace prodloužena z důvodu opakovaného nedodání zprávy o činnosti pozemkového spolku a neuhrazení akreditačního poplatku přes opakovanou urgence (PS na ochranu přírodních hodnot Uherskohradištska), jeden pozemkový spolek ukončil svojí činnost (PS Velkopopovicko). Jednomu pozemkovému spolku byla prodloužena akreditace podmíněně (PS Studénka - nedodání zprávy o činnosti za rok 2006).

V současné době je tedy akreditováno 54 pozemkových spolků, z toho 17 mimo ČSOP (za předpokladu, že budou všechny dřívější akreditace prodlouženy – tato administrativa dosud není ukončena).

3. Akreditační výhody

K tradičním akreditačním výhodám, jakými jsou možnost opakovaného čerpání finančních prostředků v rámci výběrového řízení na podporu pozemkových spolků (viz bod 4), možnost požádat o výkup pozemku v rámci kampaně Místo pro přírodu (viz bod 7), pojištění zodpovědnosti za škody, bezplatná právní pomoc, průběžná informovanost (viz bod 5), mírné zvýhodnění ve výběrovém řízení ČSOP Ochrana biodiverzity a bezplatná účast zástupce akreditovaného pozemkového spolku na Výročním shromáždění PS přibyla od 1. ledna 2008 ještě možnost bezplatného přístupu k on-line katastrálním mapám (aplikace K mapy).

Právní poradenství bylo i v roce 2007 domluveno se třemi právníky – běžné poradenství pozemkovým spolkům (uzavírání smluv a pod.) zajišťovala Mgr. Dominika Kovaříková, poradenství v problematice nedořešených vlastnických vztahů Mgr. Eva Neradilová (pokud je Radě NPS známo, nebylo využito) a problematiku věcných břemen Mgr. Martin Prokop (který kromě toho zajišťoval i výklady různých sporných či nových právních norem).

Pojištění zodpovědnosti za škody platí v nezměněné podobě i v roce 2008.

4. Výběrové řízení ČSOP

V rámci výběrového řízení na podporu pilotních a rozvojových projektů pozemkových spolků, financovaného tradičně Ministerstvem životního prostředí ČR, bylo v roce 2007 podáno 28 projektů. K finanční podpoře bylo doporučeno 27 projektů, z čehož 2 projekty nebyly realizovány. Z realizovaných projektů byly 2 projekty pilotní (jejichž cílem je založení a akreditace pozemkového spolku), zbývající byly projekty rozvojové (dva z nich však podány organizací poprvé, zároveň se žádostí o akreditaci, takže měly zároveň i rysy pilotního projektu) . 9 projektů (tedy více jak 1/3) bylo realizováno subjekty mimo ČSOP. Projekty byly podpořeny částkou 1.023.380,00 Kč.

V rámci projektů byla získána vlastnická práva k 37,2 ha přírodně hodnotných pozemků (v rámci projektů byla hrazena pouze administrativa související s převzetím vlastnických práv, nikoli samostatné výkupy!), uzavřeny byly nové nájemní, podnájemní a výpůjční smlouvy na 30,3 ha a dobrovolné dohody s vlastníky o spolupráci či souhlasy s údržbou na 12,9 ha přírodně cenných pozemků, prodlouženy či obnoveny byly smlouvy a dohody na 4,2 ha pozemků. Celkem tedy byly získány či obnoveny právní vztahy k 84,6 ha přírodně hodnotných pozemků na celkem 38 lokalitách, z čehož 18 lokalit je nových. Pro lepší správu pozemků převedly tři pozemkové spolky svojí evidenci nemovitostí do GIS (jeden tento systém bude částečně sloužit i jako veřejná prezentace, jeden projekt se zabýval širšími možnostmi využití GIS a GPS pro pozemkové spolky). V rámci projektů byly dále vydány 3 letáky o činnosti pozemkového spolku v celkovém nákladu 7700 ks, a 2 letáky o zájmových lokalitách pozemkových spolků v celkovém nákladu 3000 ks - celkem tedy byly vydány tiskoviny v nákladu 10700 ks. Na zájmových lokalitách bylo osazeno 10 informačních panelů, informujících veřejnost o významu daných lokalit. Byl vytvořen jeden film propagující činnost pozemkového spolku a jeho zájmovou lokalitu, nově vytvořeny čtyři a rozšířeny dvě webové prezentace činnosti pozemkových spolků. Též bylo uskutečněno 27 odborných exkurzí a „dnů otevřených dveří“ na lokalitách v péči pozemkových spolků, kterých se zúčastnilo cca 2000 lidí. Kromě toho byla činnost pozemkových spolků prezentována na 4 výstavách, 11 osvětových akcích (návštěvnost cca 16000 lidí), s problematikou pozemkových spolků byly seznamováni návštěvníci informačního centra pozemkového spolku na Komorní Hůrce (5260 návštěvníků). V rámci realizovaných projektů dále byly vypracovány 3 odborné studie týkající se činnosti pozemkových spolků a jejich zájmových lokalit, připraveny 2 projekty na úpravy zájmových lokalit (naučná stezka, obnova rybníku), připraveny 2 projekty na čerpání finančních prostředků z jiných zdrojů (EHP/Norsko, Program rozvoje venkova) a vyvíjena aktivita (shromáždění odborných podkladů, jednání) směřující k vyhlášení, respektive rozšíření zákonné ochrany na 2 lokalitách. Na 3 lokalitách bylo provedeno geodetické zaměření.

Pro rok 2008 bylo podáno 29 projektů, Rada NPS doporučila k podpoře všechny tyto projekty celkovou částkou 1.126.600 Kč.

5. Spolupráce RNPS s jednotlivými PS

V uplynulém období bylo uskutečněno 17 návštěv u pozemkových spolků, respektive organizací uvažujících o založení pozemkového spolku – šlo především o pomoc s řešením konkrétních problémů pozemkových spolků, návštěvy v souvislosti s kampaní Místo pro přírodu, „předakreditační“ návštěvy a účast na akcích pozemkových spolků.

Akreditovaným pozemkovým spolkům jsou rozesílány mailem informace o zajímavých seminářích, grantech, podrobnosti o akreditačních výhodách, o kampani a programu Místo pro přírodu, nabídky zajímavých publikací a další zajímavé informace (během uplynulého období bylo takovýchto mailů zasláno cca 25). Akreditovaným pozemkovým spolkům mimo ČSOP je zasílán časopis Krása našeho domova (členové ČSOP ho dostávají v rámci členských výhod). Všem pozemkovým spolkům byly zaslány publikace *Pastva jako*

prostředek trvalých travních porostů v chráněných územích a Výběrová řízení a další finanční zdroje ÚVR ČSOP, zájemcům pak i Obnova travních porostů regionální směsí. Funguje též vzájemná výměna vydaných materiálů mezi pozemkovými spolky, sloužících především pro inspiraci. Informační servis zajišťuje průběžně koordinátor programu v Kanceláři ÚVR ČSOP.

Byly zahájeny práce na přípravě on-line pozemkové evidence, prodlužování akreditací a aktualizace kontaktních údajů pozemkových spolků, která by výrazně snížila byrokracii a ulehčila vzájemnou komunikaci. Spuštění tohoto webového rozhraní se předpokládá od počátku roku 2009.

6. Metodická pomoc

Byla dokončena metodika zpracovávání ochranných plánů lokalit v péči pozemkových spolků, projednávána mimo jiné na minulém Výročním shromáždění pozemkových spolků. Metodika je závazná pro pozemky vykoupené v rámci kampaně Místo pro přírodu a pozemky certifikované, doporučená pro použití i u dalších pozemků v péči pozemkových spolků, zejména pak v jejich vlastnictví.

Mgr. Prokopem byl zpracován obsáhlý metodický text o právech a povinnostech vlastníků nemovitostí z pohledu různých zákonů. Po jeho odborné oponentuře bude vydán tiskem v rámci metodické řady ČSOP.

7. Kampaň “Místo pro přírodu” – veřejná sbírka

Kampaň i nadále pokračovala ve dvou úrovních – na celostátní úrovni (v obecné rovině) a na regionální úrovni (kampaň PS KOSENKA „Zachraň les“).

V daném období bylo na účet Místa pro přírodu vybráno 734.949 Kč (z toho 188.903 Kč na „podúčet“ bělokarpatského lesa). Vykoupilo se 23 pozemků na 3 lokalitách o celkové výměře 3,6682 ha (Ščúrnica - 1 pozemek – 0,4791 ha, Zázmoníky – 21 pozemků – 2,8816 ha, Ospělov – 1 pozemek – 0,3075 ha). Celkově tedy již bylo v rámci kampaně vykoupeno 43,4 ha na 12 lokalitách.

S dárci kampaně je udržován průběžný kontakt, na jaře a na podzim jim byly rozeslány „Dárcovské listy“ (podrobné informace o nově vykoupených lokalitách, o činnosti na lokalitách již dříve vykoupených a stručně též další plány a záměry) s prosbou o další příspěvek a uskutečnily se dvě setkání s dárci na vykoupených lokalitách (červen – Na pramenech, říjen – Zázmoníky). Informace o kampani zájemci i nadále naleznou na www.mistoproprirodu.cz, zprávy o průběhu kampaně i vykoupených lokalitách vychází pravidelně v časopise Krása našeho domova.

Významný pro další rozvoj sbírky byl již třetím rokem dar Metrostavu, a.s., na její organizační zabezpečení (300000,- Kč). Z těchto prostředků byla mimo jiné hrazena komunikace se stávajícími dárci a vydání dalších letáčků ze série „miniprůvodců“, informujících o jednotlivých vykoupených lokalitách (Opičák, Zázmoníky).

8. Prezentace pozemkových spolků

Kromě aktivit, souvisejících s kampaní „Místo pro přírodu“ (viz kapitola 7) byla činnost pozemkových spolků prezentována zejména v různých tiskovinách (materiály vydávané jednotlivými PS, časopis Krása našeho domova, Depeše ČSOP) a na webových stránkách (jak jednotlivých pozemkových spolků – svoji webovou prezentaci má dnes cca 60 % akreditovaných pozemkových spolků – tak na centrálních stránkách <http://pozemkovespolky.csop.cz>, které koncem roku 2007 dostaly zcela novou grafickou podobu a strukturu). Z významnějších počínů nad tento běžný rámec je nutno uvést článek v Ochráně přírody 1/2008, poměrně velký mediální ohlas otírání „ptačí pozorovatelný“ na Opičáku, kdy se zmínky o pozemkových spolcích a jejich činnosti objevily dokonce ve třech televizních stanicích (byť

to původně vůbec nebylo cílem této tiskové konference) a zmínku o programu pozemkových spolků v ČR – základní informace a několik příkladů z praxe - v materiálu, zpracovaném katalánskou organizací XCT pro potřeby katalánské vlády a prezentace v Katalánsku (viz též kapitola 9).

Snahy o využití zbývajících nákladů brožury „Pozemkové spolky – jak může najít vlastník, úředník a ochránář společnou řeč?“ při výuce na vysokých školách (nabídka příslušným fakultám a profesorům) se nesečkala s velkým ohlasem.

Pokračovaly přípravy na „průvodci po pozemkových spolcích“, z důvodů časové zaneprázdněnosti realizátora se však stále ještě nepodařilo dovést do definitivní tiskové podoby.

9. Zahraníční spolupráce

V návaznosti na návštěvu v ČR v roce 2006 se rozvíjí spolupráce s organizací WCT, sdružující pozemkové spolky v Katalánsku. Byly navázána spolupráce i s italským pozemkovým spolkem Legambiente Lombardia a s organizací DVL, sdružující některé pozemkové spolky v Německu. Byly zahájeny přípravy na společném projektu vzájemné výměny zkušeností v rámci programu Leonardo.

Na podzim 2008 (říjen – prosinec) působila na Kanceláři ÚVR ČSOP stážistka ze Španělska, která mimo jiné zpracovala kontakty a stručné charakteristiky organizací pracujících na bázi pozemkových spolků ve Španělsku a v Latinské Americe jako podklad pro navazování dalších kontaktů ať již na centrální či místní úrovni (tento materiál je přílohou této zprávy).

V rámci programu Green Belt (Zelený pás) byly navázány kontakty zejména s německými a rakouskými organizacemi v příhraničí, které by měly zájem o přeshraniční spolupráci. Koordinací aktivit Green Belt v ČR se ujala Nadace Partnerství, ČSOP je připraveno koordinovat v rámci vzájemné spolupráce činnosti pozemkospolkového charakteru a ochrany biodiverzity.

5. dubna 2008

Vlastislav Vlačíha
*Předseda Rady Národního
pozemkového spolku*

Jan Moravec
*Koordinátor Národního pozemkového
spolku*